Aan de raad van de gemeente Lingewaard

Onderwerp	Vervolg Taskforce Sociaal Domein
Portefeuillehouder	A. Slob
Zaaknummer collegevoorstel	ZS-686869

Beslispunten

1. Een Taskforce Strategische Agenda Sociaal Domein 2023-2026 in te stellen.
2. Het college de Strategische Agenda nader te laten uitwerken in een plan van aanpak en deze aan de raad ter vaststelling voor te leggen.
3. De Reserve Sociaal Domein in stand te houden voor ontwikkelingen, transformaties en daarbij benodigde innovaties in het Sociaal Domein.
4. Het college over de uitvoering van de Strategische Agenda en de inzet van de Reserve Sociaal Domein verantwoording af te laten leggen in de P&C-cyclus.

Inleiding

In het Coalitieakkoord 2022-2026 ‘Samen kunnen we veel aan’ staat opgenomen dat we in verband met grote ontwikkelingen in het sociaal domein kiezen voor een vervolg op de Taskforce nadat deze geëvalueerd is.
De evaluatie heeft inmiddels plaatsgevonden en de rapportage ‘Evaluatie Taskforce Sociaal Domein 2019-2022’ is als bijlage bij dit voorstel gevoegd.
Van de beoogde besparing van € 1.8 mln is € 1.5 mln gerealiseerd tot en met de begroting 2022. De laatste € 300.000 is verwerkt in de begroting 2023.
Tijdens de uitvoering van de Taskforce zijn er veel mutaties geweest in de begroting van het Sociaal Domein. De mutaties zijn o.a veroorzaakt door budgetkortingen, extra taakstellingen en effecten van circulaires van de Rijksoverheid.
Tijdens de Taskforce is een manier van werken ontwikkeld om grote opgaven aan te pakken. Wij hebben geleerd dat deze manier van werken een aantal werkende elementen bevat.
We hebben o.a. geconstateerd dat opgaven die met elkaar samenhangen een integrale aansturing behoeven. We hebben ook geconstateerd dat er meer doelgericht gewerkt kan worden wanneer grote opgaves worden vertaald in concrete acties die, waar mogelijk, ook nog vertaald worden in concrete resultaten.
Er was binnen de Taskforce mede dankzij de Reserve Sociaal Domein ruimte om te investeren in nieuwe ideeën en ruimte om te leren en te experimenteren. Dit heeft veel nieuwe inzichten opgeleverd en de mogelijkheid om nieuwe werkwijzen uit te proberen.
De Taskforce heeft ons, terugkijkend, meer sturing en inzicht gegeven doordat we op een andere manier zijn gaan werken.
In het kader van de evaluatie van de Taskforce Sociaal Domein 2019-2022 is ook gekeken naar de grote opgaven waarvoor de gemeente zich de komende jaren gesteld ziet. Dit keer zijn de opgaven niet primair gericht op sturing en beheersbaarheid, maar op (door)ontwikkelen en verbeteren, het zijn ontwikkelopgaven. De samenhangende ontwikkelopgaven kunnen worden gezien als een strategische agenda voor het sociaal domein.
De volgende opgaven hebben wij benoemd:

Versterken Sociale basis

- Opnieuw inrichten van voorliggend veld d.m.v. aanbestedingstraject
- Gemeentelijke toegang tot maatwerk hier op een juiste manier aan laten sluiten
- Ontwikkelen van meer algemeen toegankelijk aanbod en inzetten op preventie

Beschermd Thuis

- Ontwikkelen van de toegang tot beschermd thuis met het hybride toegangsmodel, inclusief het bijbehorende formatievraagstuk voor deze nieuwe taak, in samenhang met de ontwikkelingen in de sociale basis en andere relevante ontwikkelingen
- Ontwikkelen van lokale steunstructuur
- Ontwikkelen van sociale netwerken voor mensen met psychische kwetsbaarheid (meedoen)
- Creëren van begeleide woonmogelijkheden in de wijk
- Verdeling financiële middelen organiseren met voormalig centrumgemeente Arnhem

Lingewaardse ontwikkelagenda jeugdhulp

- Analyseren en verbeteren van de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp
- Door ontwikkelen van de Toegang, in samenhang met de ontwikkelingen in de sociale basis, de Hervormingsagenda Jeugd en andere relevante ontwikkelingen
- Ontwikkelen van (een visie op) vrij-toegankelijke voorzieningen zonder wachtlijsten.
- Positioneren van de POH, als belangrijke schakel in het lokale netwerk
- De Nieuwe Route verankeren in verbinding met de omgekeerde verordening; de Lingewaardse manier van werken
- Werkwijze ontwikkelen om actiever regie te kunnen voeren op kinderen in (residentieel) verblijf
- Volgen en waar mogelijk meedenken in landelijke en (boven)regionale ontwikkelingen zoals Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming, aanbesteding verblijf, GVJB, toekomsttuin

Bestaanszekerheid

- Uitvoeren van armoedebeleid, energietoeslag
- Herziening op de Participatiewet en de Rijksfinanciering daarvan actief volgen en analyseren op effecten voor Lingewaard
- Waar mogelijk anticiperen op een uitvoering vanuit de menselijke maat als onderdeel van de Lingewaardse manier van werken

IZA/GALA – Transformatie van zorg naar gezondheid

- Het Integraal Zorgakkoord en het Actief en Gezond Leven Akkoord zijn afgesloten tussen Rijk en maatschappelijke partners en beogen een transformatie in de zorg, om op deze manier de zorg voor alle Nederlanders toegankelijk, kwalitatief goed en betaalbaar te houden. Gemeenten spelen hierin ook een belangrijke rol
- Maken van een plan van aanpak voor 1 september 2023 om een beroep te kunnen doen op beschikbare middelen van het Rijk, de raad wordt hierin meegenomen
- Impactanalyse uitvoeren hoe deze ontwikkeling zich verhoudt tot onze huidige werkwijze. Welke kansen liggen er?
- Vanuit de resultaten van deze impactanalyse een plan van aanpak maken
- Samen Kwiek verder ontwikkelen om een goed werkende sociale kaart te creëren
- Het gebruik van de 0^{e} lijn verbeteren en de samenwerking tussen welzijn en zorg verbeteren

Revitalisering publieke gezondheid

- Integrale aanpak jeugdgezondheidszorg
- Toekomstbestendige GGD uitvoeringsorganisatie

Integrale werkwijze rond statushouders en vluchtelingen

- Werkwijze ontwikkelen die gericht is op deelname en participatie
- Zorgen voor huisvesting en onderwijs
- Oog voor geestelijke en lichamelijke gezondheid
- Versterken sociaal netwerk en samenwerking met Vluchtelingenwerk
- Effecten invoering spreidingswet analyseren en plan van aanpak maken
- Samenhangend beleid tussen fysiek en sociaal domein

Beoogd effect

We willen met het vervolg op de Taskforce de ontwikkelopgaven die op ons afkomen in het Sociaal Domein op een integrale en effectieve manier ter hand nemen. Dit is nodig om de zorg voor onze inwoners ook voor de langere termijn beschikbaar en betaalbaar te houden.

Argumenten

1.1 De opgaven voor het sociaal domein kunnen alleen in samenhang tot het gewenste resultaat leiden.

Er is sprake van meerdere grote opgaven in het sociaal domein, zo zijn er afzonderlijke opgaven rond jeugdzorg, zorg voor ouderen, bestaanszekerheid van mensen, gezondheid en nog meer. Een deel van deze opgaven komen via Rijk of VNG bij ons zoals de Hervormingsagenda Jeugd en Beschermd Thuis een deel is onze eigen keuze zoals de versterking van de sociale basis.

Deze opgaven hebben een onderlinge relatie omdat bijvoorbeeld dezelfde uitgangspunten gelden zoals inzet op preventie en aansluiten bij de leefwereld van inwoners. Ze hebben ook een onderlinge relatie omdat ze elkaar kunnen versterken, zo sluit bijvoorbeeld de beweging die met de grote zorgakkoorden (IZA en GALA) wordt nagestreefd goed aan bij onze beweging van versterking van de sociale basis.
Er zijn echter ook onderdelen in de opgaven die op het eerste gezicht minder goed aansluiten op elkaar, zoals bijvoorbeeld de regionale en bovenregionale afstemming rond veiligheid van kinderen en de lokale insteek van de sociale basis.

In al deze gevallen is samenhangende agenda voor Lingewaard van belang om de voor ons gewenste resultaten scherp te formuleren en te kunnen realiseren.

2.1 De opgaven behoeven een nadere vertaling en concretisering.

Op dit moment weten we dat er verschillende grote ontwikkelopgaven voor onze gemeente zijn. We weten voor een deel ook wat deze opgaven inhouden. Om echter effectief aan de opgaven te kunnen werken en te sturen op resultaat zullen de opgaven nader geconcretiseerd moeten worden, bij voorkeur in acties zoals in de Taskforce.

3.1 De Reserve Sociaal Domein is nodig om de opgaven in het sociaal domein uit te kunnen voeren.

Om tot verbeteringen in het sociaal domein te kunnen komen, verbeteringen die bijdragen aan het beschikbaar en betaalbaar houden van zorg voor inwoners die dat nodig hebben, moeten wij transformeren en daarmee ook vaak innoveren. Hiervoor hebben wij een Reserve nodig. Bij de behandeling van de begroting 2020 is bij amendement bepaald dat de middelen in deze Reserve ook bedoeld zijn om investeringen ten behoeve van een nieuwe werkwijze in het sociaal domein mogelijk te maken.

Zoals we ervaren hebben in de uitvoering van de Taskforce vragen innovaties soms om een zekere ruimte en flexibiliteit om te kunnen investeren. Hiervoor is het wenselijk om binnen bepaalde randvoorwaarden die we jaarlijks vastleggen in de Programmabegroting direct een onttrekking te kunnen doen aan de Reserve Sociaal Domein. Daar leggen we dan achteraf verantwoording over af in de verantwoordingsdocumenten van de P&C-cyclus.

Ook de grote transformatie- en ontwikkel opgaven die de gemeente de komende jaren te doen heeft in het sociaal domein, zoals opgenomen in de Strategische Agenda 2023-2026, hebben risico's. Niet alle effecten van bijvoorbeeld de Hervormingsagenda Jeugd zijn op dit moment bekend. Wel is duidelijk dat dat de Rijksoverheid verder wil bezuinigen op jeugdzorg dan de huidige taakstelling van € 900.000 die in onze begroting is verwerkt, waarbij de risico's voor de gemeente zijn. Ook hiervoor is de Reserve van belang omdat maatregelen niet direct leiden tot besparingen en er ruimte moet zijn om die tijd te overbruggen.

4.1. Met verantwoording via de P&C-cyclus werken we gemeente breed op een uniforme wijze

De P&C-cyclus is ingericht om als college verantwoording te kunnen afleggen aan de raad. Voor de integrale afweging is het wenselijk dat de verantwoording over de Taskforce onderdeel uitmaakt van de P&C-cyclus en geen eigen verantwoordingssystematiek daarnaast kent. De jaarlijkse rapportages over de Taskforce zorgden met regelmaat voor onduidelijkheid omdat de cijfers niet op elkaar aansloten. Dit had onder andere te maken met het gegeven dat de rapportage over de Taskforce slechts een deel van het Sociaal Domein betrof.

Kanttekeningen

1.1 Een integrale aanpak van de opgaven kan leiden tot extra afstemmingsmomenten.

De grote opgaven hebben een samenhang maar ook allemaal hun eigen proces en termijnen. Om de opgaven in samenhang te kunnen uitvoeren moet er afstemming plaatsvinden in tempo en op inhoud. Dit kan leiden tot extra afstemmingsmomenten die tijd kosten. Het kan ook betekenen dat in het belang van de integraliteit van het totaal van de opdrachten er op individuele opdrachten aanpassingen moeten worden gedaan. Hier staat tegenover dat het geheel meer is dan de som der delen.

2.1 We beschikken nog niet over alle informatie om de verschillende opgaven te concretiseren.

We hebben in de Taskforce gezien dat het belangrijk is om grote opgaven concreet te vertalen in acties. Hiervoor is informatie nodig over wat de opgaven precies inhouden, deze informatie hebben we nog niet op alle onderdelen. Dat maakt een concrete vertaling op dit moment lastig. We hebben ook geleerd dat het in die gevallen goed werkt om gaandeweg het proces steeds verder te concretiseren op basis van kennis en ervaring en niet aan de voorkant teveel op aannames te bouwen.

3.1 De afweging over inzet van middelen moet door de gemeenteraad integraal kunnen gebeuren.

Een Reserve Sociaal Domein is voor ontwikkelingen, transformaties en daarbij benodigde innovaties binnen het sociaal domein een zeer wenselijke voorziening. Een nadeel is dat er dan een deel van de gemeentelijke middelen op voorhand wordt afgezonderd en geen onderdeel meer uitmaakt van de integrale afwegingen. Doordat de onttrekkingen en toevoegingen onderdeel zijn van de reguliere P&C-cyclus wordt hieraan tegemoet gekomen.

4.1 Extra informatievoorziening aan de raad is wenselijk gebleken

Tijdens de uitvoering van de Taskforce 2019-2022 heeft de extra informatievoorziening aan de raad via de Auditcommissie een toegevoegde waarde gehad. Deze toegevoegde waarde kan ook worden ingevuld door tweemaal per jaar een inhoudelijke stand van zaken van de Strategische Agenda te presenteren.

Financiën

In de strategische agenda zelf zal een uitgebreide financiële paragraaf worden opgenomen, ook zal opgenomen worden op welke manier gerapporteerd wordt over de voortgang en de resultaten. Het uitgangspunt is om daarvoor aan te sluiten bij de P & C-cyclus.
De Reserve Sociaal Domein is voor de komende periode nodig voor ontwikkelingen, transformaties (bijvoorbeeld de Hervormingsagenda Jeugd) en daarbij benodigde innovaties binnen het sociaal domein.

Communicatie en participatie

Een communicatieplan vormt onderdeel van de nader uit te werken Taskforce Strategische Agenda Sociaal Domein 2023-2026.

Voortgang

Het college zal een uitgewerkte Strategische Agenda Sociaal Domein met plan van aanpak aan de gemeenteraad ter vaststelling voorleggen.

Duurzaamheid

Niet van toepassing

Bijlagen

1. Evaluatie Taskforce Sociaal Domein 2019-2022
2. Concept raadsbesluit

Bemmel, 25 april 2023

burgemeester en wethouders van de gemeente Lingewaard,

de secretaris,	de burgemeester,
drs. I.P. van der Valk	dr. P.T.A.M. Kalfs